

Country tance

Následující text seznamuje studenty s country tanci. Cílem textu není vyčerpávající přehled historie country tanců. V tomto textu najdete přehled základních typů country tanců, jsou zde popsány základní pojmy, figury a postavení, s kterými se při výuce country tanců setkáte, ale hlavně zde najdete popis některých konkrétních tanců.

Kořeny country tanců nalezneme v Evropě 17. a 18. století. Největší vliv měly anglické, irské, skotské a francouzské tance. Při osídlování amerického kontinentu osadníci s sebou mimo jiné přinášeli i kulturní zvyky své původní vlasti. I přes těžkosti, které s sebou přinášel život v nových podmínkách, bylo setkání při hudbě a tanci jednou z mála možností odreagovat se od všedních starostí. Původně složité tance evropského původu se v Americe zjednodušily, objevily se nové, jednodušší figury, upustilo se od složité etikety a tancování se stalo opravdu lidovou zábavou. Zpět do Evropy se country tance dostaly později než country hudba (ta do Evropy ve větším měřítku pronikala zhruba od 20. let minulého století), přibližně v padesátých letech.

Během vývoje se country tance rozdělily do několika skupin:

- OLD TIME DANCE: historické tance, které se již dále nevyvíjí, udržují je soubory podobné našim národopisným kroužkům, množství těchto tanců je v podstatě konečné.
 - CONTRA DANCE: tance v dlouhých řadách.
 - SQUARE DANCE: tance ve čtverylkách; existují kluby, které věnují čistě Square Dance.
 - CIRCLE DANCE: tance v kruzích.
 - ROUND DANCE: párové tance, které se tancují po obvodu sálu; tanečníci ovládají soubor figur, které jsou vyvolávány. Velmi zjednodušeně: jsou to společenské tance, jejichž choreografie je vytvářena přímo na parketu; existují kluby (skupiny) které se věnují čistě Round Dance.
 - LINE DANCE: tančí se na moderní rytmickou (nejen country) hudbu. Tanec se skládá ze sestavy tanečních kroků, ze kterých se tvoří sestava, která se tančí po dobu celé skladby. Tanec se tancuje v řadách (line) a tančí jej samostatní tanečníci; existují kluby (skupiny) které se věnují čistě Line Dance.
 - CLOGGING: country step, při němž je taneční rytmus zdůrazněn údery špičkami či patami bot opatřenými speciálními "plechy".
- Kromě těchto druhů tanců jsou mezi country tance řazeny irské (a staroanglické), skotské, mexické a některé další druhy tanců.

Proč se v country tancích používá angličtina?

Důvod je jednoduchý. Jak jste se již dozvěděli, původ country tanců je v USA, kde se (kupodivu) mluví anglicky. Ale má to i svou výhodu. Představte si, že jste na dovolené např. ve Francii, Japonsku, či jinde a zjistíte, že se někde tančí country. Rozhodnete se tam jít, ale ouha, francouzsky (japonsky či jinak) neumíte, takže si řeknete, že z toho ni nebude. Pak Vás někdo přesvědčí, že se půjdete alespoň podívat a tam s údivem zjistíte, že všechno, co je k tanci potřeba, je v angličtině. Ne,

že by to byla ta angličtina, na kterou jste zvyklí, ale velmi rychle ji pochopíte a bez problémů budete tancovat.

- *A s kým se tedy na parketu běžně potkáte?*
 - Girl, Lady, Boy, Man, Gentleman, Couple (pár), Partner (druhý tanečník v páru, angličtina zde nerozlišuje pohlaví), Oposite (tanečník stojící naproti), Caller („vyvolavač“, ten kdo napovídá, co budou tanečníci tančit).
- *Směry, aneb kudy kam...*
 - Right, Left, Up, Down, Across, Forward, Back, Out, In, Face to face, Back to back, Direction, Revers...
- *Ostatní...*
 - Call (název figury, která se bude tancovat), Hand, Arm, Shoulder, Foot, New, Old, Slowly, Quickly

Postavení a figury v country tancích

Jak již bylo uvedeno, country tance se tančí především v kruzích (circle), dlouhých řadách (contra, long way), čtverylkách (square) a řadách (line).

Dáma stojí zpravidla po pravé ruce pána. Taneční pár (Couple) tvoří dva tanečníci libovolného pohlaví, kteří stojí bok po boku a dívají se stejným směrem. Tanečníci čelem k sobě (Facing Dancers) je tvořen párem, stojícím naproti sobě. Řada (line) je tvořena tanečnicí, kteří se dívají stejným směrem, kombinace dam a pánů je libovolná.

Country tance (ostatně jako všechny tance) se skládají z jednotlivých figur, kterých existuje několik desítek, možná stovek, ale pro základní tance bude stačit znát jen některé z nich:

- *Circle Left, Circle Right* - tanečníci se uchopí za ruce a jdou v kroužku doleva, doprava o určený úsek, nebo dokud není napovězena další figura
- *Forward and back* - tanečník jde tři kroky vpřed, čtvrtý krok jen naznačí (přinoží bez přenesení váhy), od té samé nohy jde tři kroky vzad a zastaví se přísunem (přídupem) nezátížené nohy; doby: 8
- *Right and Left Grand* - tanečníci se v páru otočí čelem k sobě, podají si pravé ruce a jdou dopředu po obvodu kruhu. Když minou svého partnera, uvolní pravé ruce a podají si levé ruce s dalším tanečníkem, minou se a opět si podají pravé ruce s následujícím tanečníkem. Pánové jdou ve směru tance, dámy proti směru tance.
- *Swing* - tanečníci udělají krok vpřed tak, že jsou pravými boky u sebe a otáčejí se vzájemně kolem sebe ve směru hodinových ručiček, kdy vnitřní noha nakračuje a vnější se přisouvá (buzz step), případně se pouze obchází.
- *Promenade* - dvojice tanečníků (pár) jde po obvodu čtverylky (případně kruhu) proti směru hodinových ručiček, dokud nedosáhne (není-li určeno jinak) původního místa (home position) pána. Na konci se otočí čelem do středu formace.

- *Allemande Right, Allemande Left* - tanečník se pootočí k určenému tanečnickovi a otočí se v držení za levá, pravá předloktí kolem společné osy.
- *Two Hands Turn* - proti sobě stojící tanečníci se uchopí za obě ruce a točí se směrem vlevo 1x dokola.
- *Dosado* - tanečníci jdou dopředu a míjejí se pravými rameny, aniž by se otáčeli, pohybují se doprava a míjejí se zády k sobě. Poté jdou pozpátku do výchozí pozice a míjejí se přitom levými rameny. Končí na původních místech čelem proti sobě. Při figurě se nikdo neotáčí.
- *Chassé* - kvapík, přísunným krokem (cval stranou).
- *Cast Off* - tanečník obchází dalšího tanečníka (tanečnice).
- *Single File Promenade* - tanečníci jdou za sebou v zástupu po obvodu čtverylky (případně kruhu) proti směru hodinových ručiček (není-li určeno jinak) na určené místo, na něm se otočí čelem do středu formace. Provádějí-li figuru pouze někteří (Ladies, Boys), jdou vnitřkem čtverylky.
- *Arch* - dva vedle sebe, nebo proti sobě stojící tanečníci zvednou spojené ruce, tak aby další mohli pod nimi procházet; doby.
- *Pass the Arch* - tanečníci procházejí pod spojenými rukama (Arch).
- *Right Hand Star, Left Hand Star* - tanečníci postoupí dopředu a určenou rukou se chytí ve středu formace a jdou kupředu v kruhu kolem středu formace.
- *Star Promenade* - tanečníci vytvoří formaci LEFT HAND STAR a druhou rukou uchopí dalšího určeného tanečníka (zpravidla partnerku) kolem pasu. Oba jdou dopředu o určenou vzdálenost.
- *Wheel Around* - pár se jako celek točí kolem svého středu tak, že levý tanečník (pán) couvá a pravý (dáma) jde vpřed.

Jaká pravidla se vyplatí dodržovat?

Cílem pravidel je vždy zpříjemnit činnost sobě i ostatním a vyhnout se řadě nedorozumění. Jaké tedy jsou zásady, které je vhodné dodržovat?

NIKDY:

1. nenos jídlo, pití či cigarety na taneční parket
2. nechod' přes taneční parket mezi tanečnice
3. nezůstávej na parketu, aby sis povídal, pokud hraje hudba
4. netancuj jiný tanec, pokud není na parketu dostatek místa
5. si nepřivlastňuj taneční parket pro své předvádění
6. se nezastavuj v polovině tance, aby si někoho něco učil, překážíš
7. se nesnaž překřičet učitele (callera), hudbu
8. nedělej ze svých nohou, rukou či loktů zbraně, otočky, výkopy a výskoky naladí ostatní – proti tobě

VŽDY:

1. se omluv, když se ocitneš v kolizi s někým (i když to není tvoje chyba)
2. nechávej ostatním tanečnickům místo na parketu
3. tancuj s davem, následuj prostě taneční směr ostatních
4. nezapomeň poděkovat partnerce (partnerovi) a ostatním tanečnickům.

KROMĚ TĚCHTO OBECNÝCH ZÁSAD PLATÍ JEŠTĚ DALŠÍ, NEMÉNĚ DŮLEŽITÉ:

1. na parket nastupuj vždy v páru (případně ve trojici, pokud to choreografie vyžaduje)
2. pokud ti chybí do formace určitý počet párů, zvedni tolik prstů, kolik párů ti chybí; caller tě tak snáze uvidí a pomůže chybějící páry sehnat
3. rozpadne-li se formace, nezmatkuj, soustřeď se kdo je kdo, a kde je kdo (většinou dáma po pravici pána apod.); hlavně se nehádej se, kdo rozpad zavinil, rychle si najdi libovolného partnera (sousedu) a čekej na začátek nové fráze tance
4. kdykoli je to možné, chyt' se za ruce se sousedy, usnadní to orientaci
5. tanči do rytmu, poslouvej hudbu
6. do dlouhých řad se připojuj zásadně odzadu (tanečníci mohou být již rozpočítaní na první a druhé a tvé připojení vepředu by vše změnilo)
7. postavíš-li se jako dáma či jako pán na začátek tance, buď v této roli po celou dobu tance, neprohazujte si během tance navzájem své úlohy
8. pokud se při tanci tanečníci střídají (tzv. mixer), nastupuj do dalšího s tím partnerem, který u tebe skončil.

Jednotlivé druhy tanců

Country tanců je nepřeberné množství. V rámci této studijní opory si představíme tři tance, které zastupují tři základní typy country tanců:

Tance v kruzích – patří mezi nejstarší country tance. Většina tanců v kruzích jsou tzv. Mixery. Při nich dochází k postupné výměně partnerů. Po skončení tance platí pravidlo, že nový tanec se začíná s tím, s kým byl předchozí tanec ukončen. Jako konkrétní příklad si uvedeme tanec **ZUZANA**:

Základní postavení: Páry čelem do kruhu, pánové drží dámy v pravé ruce.

Figury, které budeme potřebovat: *Circle Left, Circle Right, Forward and back, Right and Left Grand, Swing, Promenade*

Choreografie:

1. Circle Left (8 dob)
2. Circle Right (8 dob)
3. Boys Forward and Back (8 dob)
4. Ladies Forward and Back (8 dob)
5. Right and Left Grand (4, 8 hands) (8, 16 dob)
6. Swing s další dámou (8 dob)

7. Promenade (8 dob)

Tance v dlouhých řadách, Contra Dance

Charakteristickým znakem těchto tanců je posun párů směrem k sobě či od sebe. To klade důraz na pozornost tanečnicků při výuce, kdy aktivní páry (active) zpravidla tancují větší počet figur.

Tance v dlouhých řadách se tancují v několika formacích:

- Duple proper - páry stojí ve dvou řadách, pánové stojí levým ramenem k hudbě (pódiu), partnerky stojí proti nim.
- Duple beckett (couple facing couple) - páry stojí ve dvou řadách, pánové mají své partnerky po pravé ruce. Dáma stojící vlevo od pána se nazývá "Shadow - stín," neboť se v celé choreografii posouvá s ním; dáma stojící naproti je "Neighbour."

VIRGINIA REAL:

Základní postavení: duple proper

Figury, které budeme potřebovat: *Forward and Back, Allemande Right, Allemande Left, Two Hands Turn, Dosado, Chassé, Cast Off, Single File Promenade, Arch, Pass the Arch*

Choreografie:

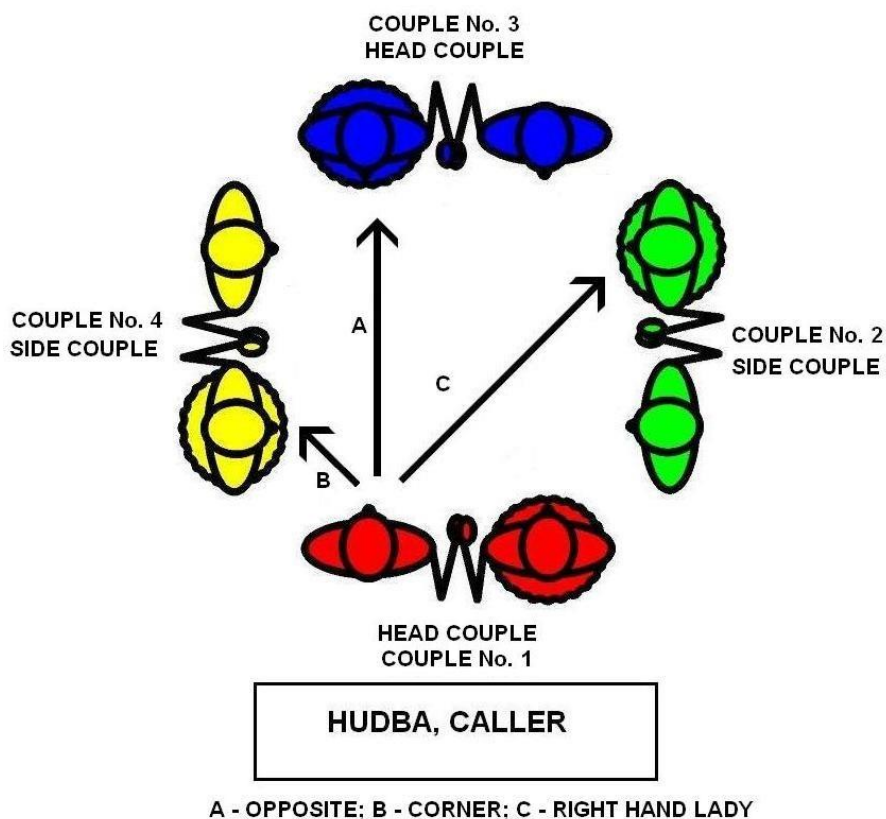
1. Forward and Back (8 dob)
2. Allemande Right 1x (8 dob)
3. Left Two Hands Turn 1x (8 dob)
4. Dosado.
5. 1. couple - Chassé down (8 dob)
6. 1. couple - Chassé up (8 dob)
7. Cast Off (Boys - Left, Ladies - Right) , Single File Promenade Down
8. 1. couple - Arch, other - *Pass the Arch*

Čtverylky, Square

Patří mezi tance, které se tančily v Evropě od 17. století. Pro čtverylky je, jak již z názvu (anglického, či českého) vyplývá typické postavení párů do čtverce. Velkou popularitu si udržely i v 19. století, kdy vznikaly čtverylkové tance v celé Evropě. Jejich popularita se nevyhnula ani Čechám, nejslavnější "českou" čtverylkou je asi Česká beseda. U jejího zrodu stáli Karel Link (taneční mistr), Ferdinand Heller (hud. pedagog), Jan Neruda a Bedřich Smetana (netřeba snad představovat). Česká beseda byla poprvé tančena 11. listopadu 1863 (kromě České besedy se ve čtverylce tančí ještě besedy Moravská, Slezská, Slovenská, Československá a několik dalších).

Ale zpět k country čtverylkám. Laicky řečeno, lze tance ve čtverylkách rozdělit na dvě skupiny. V první skupině jsou ty, jejichž choreografie je dána (některé naleznete níže), ve druhé skupině jsou čtverylky, které tancují kluby Square Dance a u nichž není choreografie známa (alespoň ne tanečnickům)) a sled figur je vymyšlen callerem, což první pohled vypadá jako jednoduchá záležitost, ale pro tanečníky i pro callera to je namáhavé.

Základní postavení ve čtverylce tvoří čtyři páry vzájemně naproti sobě, tak jak ukazuje následující obrázek:

Obrázek 1. Základní postavení ve čtverylce

TEXAS STAR:

Základní postavení: čtverylka

Figury, které budeme potřebovat: *Forward and Back, Right Hand Star, Left Hand Star, Star Promenade, Wheel Around, Star Promenade, Swing*

Choreografie:

1. Ladies Forward and Back (8 dob)
2. Boys Right Hand Star 1x (8 dob)
3. Boys Left Hand Star 1x (8 dob)
4. Star Promenade (Boys In), (8 dob)
5. Wheel Around 1 a 1/2x (8 dob)
6. Star Promenade 1x (Ladies In) (8 dob)
7. Ladies Right Hand Star 1 a 1/4x (8 dob)
8. Swing (8 dob)

Zdroje:

Buriánková, M. (1997). *Tančíme v rytmu country. Metodická příručka pro učitele*. Plzeň: Pedagogické centrum.

Krapková, H., & Šopková, J. (1998). *Tance lidové, kontratanice, společenské*. Olomouc: UP.